

Reglemente för fortsättningsskolor för nomadbarn

Vardagstryck

National Library
of Sweden

REGLEMENTE
FÖR
FORTSÄTTNINGSSKOLOR FÖR
NOMADBARN

STOCKHOLM 1944
KUNGL. BOKTRYCKERIET. P. A. NORSTEDT & SÖNER
443520

1811-1812

1813-1814

1815-1816

Kungl. bibliotek

0 0000 000109829

OKAT
Underv.
Folk skol
Allm.
8:0

REGLEMENTE

FÖR

FORTSÄTTNINGSSKOLOR FÖR NOMADBARN

STOCKHOLM 1944

KUNGL. BOKTRYCKERIET. P. A. NORSTEDT & SÖNER

448520

REGLEMENTE
FÖR
FORTÄTTNINGSSKOLOR FÖR
NOMADBARN

STOCKHOLM 1844
H. A. ROBERTS & SÖNER
113520

Reglemente

för

fortsättningsskolor för nomadbarn.

Fastställt av skolöverstyrelsen den 8 juni 1944.

Kap. I.

Fortsättningsskolans allmänna anordning.

§ 1.

1. För den fortsatta undervisningen inom nomadskolväsendet åt sådana lärjungar, som med fullständigt avgångsbetyg lämnat nomadskolan eller vid prövning visat sig hava på annat sätt förvärvat motsvarande kunskaper, upprätthållas följande fortsättningsskolor:

Jukkasjärvi nomadfortsättningsskola för elever från Karesuando, Vittangi och Jukkasjärvi nomadskoldistrikt, förlagd till nomadskolan i Jukkasjärvi gamla kyrkby.

Gällivare nomadfortsättningsskola för elever från Gällivare, Jokkmokks och Arjeplogs nomadskoldistrikt, förlagd till nomadskolan i Gällivare kyrkby.

Änge nomadfortsättningsskola för elever från Västerbottens och Jämtlands nomadskoldistrikt, förlagd till nomadskolan i Änge.

§ 2.

1. Nomadfortsättningsskolorna skola vara:
yrkesbestämda huvudsakligen i anslutning till *renskötsel* och *lappslöjd* samt för flickor även till *husligt arbete*.

2. Därest någon av de i mom. 1 av denna § angivna nomadfortsättningsskolorna, till följd därav att lärare med behörighet att undervisa i arbetskunskap icke kan erhållas eller ock av annan anledning, icke kan fortgå såsom yrkesbestämd, må undervisningstiden enligt anvisningar av statens nomadskolinspektör, kunna tills vidare ägnas endast åt de teoretiska ämnena.

3. Den för lärjungarna obligatoriska undervisningstiden utgör 360 undervisningstimmar, fördelade på 2 årskurser.

4. Antalet lärjungar i varje undervisningsavdelning bör i regel icke överstiga, vid undervisning i hushållsgöromål 15, i slöjd 19 samt vid annan undervisning 25 eller vid tillfällig ökning 30.

Kap. II.

Styrelse och förvaltning.

§ 3.

Nomadfortsättningsskolorna ledas av samma myndigheter som nomadskolorna. I fråga om nomadfortsättningsskolornas ekonomiska förvaltning gälla i tillämpliga delar samma bestämmelser som för nomadskolorna.

§ 4.

Nomadskolfullmäktiges mening skall av nomadskolinspektören inhämtas även beträffande nomadfortsättningsskolorna.

§ 5.

Nomadskolinspektören utser en av lärarna vid nomadfortsättningsskola att vara tillsyningslärare.

§ 6.

Tillsyningsmännen vid nomadskolorna skola biträda även i fråga om nomadfortsättningsskolorna.

Kap. III.

Undervisning och uppfostran.

§ 7.

I nomadfortsättningsskolorna meddelas undervisning i de läroämnena och lärokurser samt enligt de timplaner, som finnas angivna i den undervisningsplan för nomadfortsättningsskolorna, vilken tillhör detta reglemente.

§ 8.

1. Angående undervisningstidens omfattning och fördelning på olika år ävensom angående tid av året, då undervisning skall meddelas, beslutar domkapitlet efter förslag av nomadskolinspektören.

2. Undervisningen pågår i regel sex dagar i veckan med fem timmar om dagen.

3. Undervisningen för flickor i hushållsgöromål fördelas icke på särskilda undervisningstimmar, utan varje arbetsdag skall omfatta fem timmar à 60 minuter, däri inräknad tid för nödiga raster.

Vid annan undervisning skall undervisningstimme vid hel läsdag omfatta 45 minuter, eljest 50 minuter, vari icke må inräknas tid, som användes för annat än själva skolarbetet. Efter andra eller tredje undervisningstimmen skall följa en ledighet om minst 60 minuter. Mellan övriga undervisningstimmar lämnas en ledighet av i regel 15 minuter.

Till morgonandakt må anslås högst tio minuter före första undervisningstimmén.

4. De tider på dagen, till vilka undervisningen skall förläggas, bestämmas av nomadskolinspektören, med iakttagande av vad härom är föreskrivet i § 20 av stadgan den 16 september 1918 (nr 1001) för fortsättningsskolan (fortsättningsskolstadgan).

§ 9.

1. För var och en av fortsättningsskolorna skall finnas en arbetsordning, som för varje undervisningsavdelning angiver dess läroämnen, arbetstider och lärare. Preliminärt förslag till arbetsordning uppgöres, i överensstämmelse med den till reglementet hörande undervisningsplanen samt i övrigt givna bestämmelser, av läraren.

Sådant förslag skall före fortsättningsskolkursens början av tillsyningsläraren tillställas nomadskolinspektören för fastställelse.

I varje lärorum skall avskrift av den fastställda arbetsordningen vara anslagen.

2. Vid uppgörande av arbetsordning bör iakttagas att, om förhållanden så medgiva, ämnesfördelning mellan lärarna på lämpligt sätt anordnas.

§ 10.

Förslag angående ny undervisningsmateriel uppgöres å sammanträde med vederbörande lärare samt ingives av tillsynsläraren till nomadskolinspektören.

§ 11.

1. För undervisningens ändamålsenliga bedrivande skall nödig undervisningsmateriel anskaffas genom nomadskolinspektörens försorg.

2. Varje lärare åligger att hava noggrann tillsyn över och väl vårda de skolans tillhörigheter, som han vid undervisningen använder.

Kap. IV.

Lärjungar.

§ 12.

1. Föräldrar och målsmän skola senast tre veckor före nomadfortsättningsskolkursens början anmäla sina fortsättningsskolpliktiga minderåriga nomadbarn till vederbörande tillsyningslärare, som omedelbart skall vidarebefordra anmälan till nomadskolinspektören.

2. Den i stadgan den 7 maj 1943 angående fortsättningsskolor för nomadbarn (nomadfortsättningsskolstadgan) föreskrivna liggaren skall före den för de fortsättningsskolpliktigas anmälning bestämda dagen vara upprättad av nomadskolinspektören.

3. Tillsyningsläraren har att på lämpligt sätt från målsmän och arbetsgivare inhämta upplysningar angående fortsättningsskolpliktiga, som utan att vara inom skoldistriktet kyrkoskrivna där vistas och sålunda äro skyldiga att därstädes fullgöra sin fortsättningsskolplikt.

4. Inkomna ansökningar om befrielse från deltagande i nomadfortsättningsskolans undervisning eller om uppskov därmed prövas jämlikt bestämmelserna i §§ 13 och 14 nomadfortsättningsskolstadgan och skall beslut här- om snarast möjligt delgivas vederbörande.

5. Med ledning av de gjorda anmälningarna samt på annat sätt erhållna upplysningar kompletteras den i fortsättningsskolstadgan föreskrivna ligga- ren över samtliga fortsättningsskolpliktiga inom distriktet.

§ 13.

1. Inskrivning i fortsättningsskolan verkställes av tillsyningsläraren på den för fortsättningsskolkursens början bestämda dagen.

2. I samband med inskrivningen anställes den i § 1 av detta reglemente omförmälda prövningen av sådana fortsättningsskolpliktiga, som ej kunna förete fullständiga avgångsbetyg från egentlig nomadskola.

3. Om skolpliktig utan anmält giltigt förfall utebliver från inskrivning och trots uppmaning av tillsyningsläraren icke infinner sig i skolan, skall denne ofördröjligen anmäla saken till nomadskolinspektören, som — därest rättelse icke annorledes vinnes — äger föranstalta om barnets hämtande till skolan och för sådant ändamål anlita polismyndighet.

4. Fortsättningsskolpliktig, som efter det undervisningen i fortsättnings- skolorna påbörjats, inflyttar till skoldistriktet, skall ofördröjligen av måls- man anmälas hos nomadskolinspektören och ankommer det på denne att avgöra, huruvida den skolpliktige skall deltaga i pågående fortsättningsskol- kurs eller hans intagning i skolan uppskjutas till nästföljande skolkurs.

5. Om i distriktets nomadfortsättningsskola inskrivits skolpliktig, som är kyrkoskriven inom annat nomadfortsättningsskoldistrikt, åligger det till- syningsläraren att snarast möjligt till nomadskolinspektören sända medde- lande därom.

§ 14.

1. Lärjunge i nomadfortsättningsskola skall, där ej giltigt förfall före- ligger, deltaga i undervisningen, till dess han erhållit vederbörligt tillstånd att avgå från skolan.

2. Såsom giltigt förfall gälle:

lärjunges sjukdom;

smittsam sjukdom i lärjunges hem eller dess omedelbara grannskap; annat plötsligt påkommet, oundvikligt hinder; samt

sådant förfall, som blivit i vederbörlig ordning godkänt och föranlett, att ledighet blivit lämnad.

3. Hindras lärjunge av sjukdom att deltaga i undervisningen, skall måls- man därom ofördröjligen göra muntlig eller skriftlig anmälan till vederbö-

rande tillsyningslärare. Sådan anmälan skall ock ske, om smittsam sjukdom utbrutit i lärjunges hem eller i dess omedelbara grannskap. I sådant fall får lärjunge icke sändas till skolan, förrän vederbörligt tillstånd därtill lämnats.

4. Önskar målsman av annan orsak än sjukdom ledighet för lärjunge, skall sådan sökas hos tillsyningsläraren, som äger bevilja ledighet för sammanlagt högst 15 timmar under en årskurs.

5. Åstundas ledighet för längre tid än nyss angivits, anmäles detta av tillsyningsläraren hos nomadskolinspektören, vilken har att i ärendet besluta.

6. Vederbörande lärare skall underrättas om ledighet, som beviljats lärjunge enligt mom. 4 och 5 av denna paragraf.

§ 15.

Om lärjunge utan anmält giltigt förfall utebliver från skolan, skall tillsyningsläraren ofördröjligen göra sig underrättad om anledningen därtill och, om uteblivandet fortfar, om möjligt genom besök i hemmet och samtal med målsman eller arbetsgivare söka bringa missförhållandet till rätta. Visa sig dessa bedömanden fruktlösa, skall tillsyningsläraren anmäla förhållandet för nomadskolinspektören, som har att vidtaga nödiga åtgärder i enlighet med stadgan för rikets fortsättningsskolor.

§ 16.

1. Skolan väntar av varje lärjunge:

att han visar lydnad för allmän lag och fastställd ordning, aktning för sina lärare samt uppmärksamhet, flit och noggrannhet vid undervisningen;

att han fogligt mottager sina lärares föreskrifter, förmaningar eller bestraffningar;

att han är en god kamrat, hjälpsam, vänlig och hövlig;

att han kommer till skolan i rätt tid, ren och snygg; samt

att han är aktsam om skolans, kamraternas och sina egna tillhörigheter.

2. Jämväl utom skolan skall lärjunge ställa sig till noggrann efterrättelse honom meddelade föreskrifter samt iakttaga ett anständigt uppförande och avhålla sig från sådant, som kan menligt inverka på hans kroppsliga och andliga utveckling.

3. På rasterna skola lärjungarna under vederbörlig tillsyn vistas ute i det fria, såvida icke väderleksförhållandena hindra sådant. Utan särskilt tillstånd av sin lärare må lärjunge icke under någon förevändning uppehålla sig i lärosalen de tider av dagen, då lektioner ej förekomma.

4. Vållar lärjunge skada å skolans tillhörigheter, vare han skyldig ersätta skadan.

§ 17.

1. Brister lärjunge i sina åligganden, vare han i mån av förseelsens beskaffenhet underkastad förmaning, varning eller annan lämplig bestraffning av läraren.

Vid all bestraffning bör hänsyn tagas till den felande lärjungens sinnesart, ålder och kön.

2. Om lärjunge icke låter sig rätta utan genom fortsatt dåligt uppförande eller vanart utövar ett skadligt inflytande på sina kamrater och hänvändelse till målsman eller arbetsgivare visat sig fruktlös, skall tillsyningsläraren anmäla förhållandet för nomadskolinspektören, som har att vidtaga nödiga åtgärder enligt de i fortsättningsskolstadgan givna bestämmelser.

§ 18.

Anser sig målsman hava skäl till missnöje med lärares sätt att upprätthålla ordning och tukt eller att i övrigt behandla lärjungarna och har detta missnöje icke genom personlig hänvändelse till vederbörande lärare kunnat undanröjas, må han kunna hänskjuta saken till nomadskolinspektören.

Ej må klagomål, som här avses, framföras till läraren i lärjungarnas närvaro.

§ 19.

1. Med de lärjungar, som fullgjort sin fortsättningsskolplikt, anställes avgångsexamen under ledning av nomadskolinspektören eller av den, som han i sitt ställe utsett.

2. Prövningen i de särskilda ämnena förrättas av de lärare, som under kursen undervisat i dem, eller, vid förfall för någon av dessa, av den, som därom anmodas av nomadskolinspektören.

3. Efter avslutad avgångsexamen överlämnas till lärjungarna avgångsbetyg, avfattade enligt av skolöverstyrelsen fastställt formulär samt under tecknade av vederbörande lärare.

§ 20.

1. Med lärjungarna i nomadfortsättningsskolornas övriga årskurser anställes vid kursens slut kursförhör.

2. I samband med kursförhör äger flyttning till högre årskurs rum med de lärjungar, som blivit godkända i den föregående årskursens obligatoriska ämnen.

3. Lärjunge, som icke blivit flyttad till högre årskurs, må vid början av nästföljande fortsättningsskolkurs kunna anmäla sig till prövning och, om han därvid godkännes, vinna uppflyttning i den högre årskursen.

4. Huruvida lärjunge skall godkännas till uppflyttning, avgöres av vederbörande lärare.

§ 21.

1. Avgångsexamen och kursför anställas enligt av vederbörande tillsyningslärare uppgjord och av nomadskolinspektören fastställd plan.

2. Vid såväl avgångsexamen som kursförhör framläggas de skriftliga arbeten, ritningar, alster av slöjd m. m., som lärjungarna utfört under årskursen.

3. Vederbörande lärare skall vid avgångsexamen och kursförhör förete av honom förd och avslutad dagbok med examenskatalog enligt fastställt formulär.

§ 22.

1. Lärjunge, som avflyttar från nomadfortsättningsskola, innan han där fullgjort sin fortsättningsskolplikt, skall erhålla flyttningsbetyg enligt fastställt formulär, innefattande uppgift om den skola och årskurs han tillhört samt det antal timmar han i undervisningen deltagit ävensom vitsord om kunskaper och färdigheter, ordning och uppförande.

2. Avflyttar sådan lärjunge till annat skoldistrikt, skall tillsyningsläraren snarast möjligt sända meddelande härom till nomadskolinspektören, som vidtager åtgärder för lärjungens fortsatta skolgång.

§ 23.

Tillsyningsläraren åligger att dels uti den i nomadfortsättningsskolstadgan angivna liggaren göra föreskrivna anteckningar angående de fortsättningsskolpliktigas skolgång, dels ock upprätta den i samma stadga omnämda uppgiften å de från nomadfortsättningsskolan avgångna lärjungarna och tillställa nomadskolinspektören densamma.

§ 24.

Inkvartering av lärjungar vid de i § 1 i detta reglemente angivna nomadfortsättningsskolorna anordnas på sätt som sker med barnen vid nomadskolorna.

Kap. V.

Lärare.

§ 25.

1. Lärare vid nomadfortsättningsskola anställas på förslag av nomadskolinspektören av vederbörande domkapitel enligt bestämmelser i nomadfortsättningsskolstadgan.

2. Lärare anställas för varje särskild kurs.

§ 26.

1. Lärare vare skyldig att noggrant efterkomma de bestämmelser, som innehållas i gällande författningar rörande nomadfortsättningsskolan och i detta reglemente, samt ställa sig till efterrättelse de föreskrifter med hänsyn till hans befattning, som av nomadskolinspektören i enlighet med detta reglemente meddelas honom.

2. Lärare vid nomadfortsättningsskola bör ständigt ha i sikte att lägga undervisningen så, att lärjungarnas håg och intresse för renskötseln och

nomadlivet, lappslöjd och lapska språket samt för lapparnas säregna kultur överhuvudtaget må väckas, bibehållas och förkovras.

3. Tillsyningsläraren åligger särskilt:

att biträda nomadskolinspektören vid planläggningen av verksamheten inom distriktets nomadfortsättningsskola;

att leda samarbetet mellan de vid nomadfortsättningsskolan anställda lärarna;

att närmast vara ansvarig för ordningen vid fortsättningsskolan samt i enlighet med i § 15 av detta reglemente givna bestämmelser övervaka lärjungarnas skolgång;

att sörja för att lärjungarna erhålla behöflig ledning vid val av yrke, samt, i den mån så finnes erforderligt, medverka till deras anställande inom de arbetsområden, för vilka de kunna antagas äga de bästa förutsättningar, dock skall han framför allt uppmana och uppmuntra lärjungarna att ägna sig åt renskötseln såsom yrke;

att svara för uppgörandet av preliminärt förslag till arbetsordningar;

att hava tillsyn över nomadfortsättningsskolornas materiel och föra förteckning över densamma;

att föra dagbok och uppgöra examenskatalog ävensom utskriwa betyg för lärjungarna i avdelningen; samt

att, därest för lärjungarna är utfärdad sådan intygsbok, som omförmäles i § 9 av lagen den 29 juni 1912 om arbetarskydd (svensk författningssamling nr 290/1931) införa anteckningar angående lärjunges intagning i fortsättningsskola samt av lärjunge fullgjord fortsättningsskolplikt.

§ 27.

1. Om lärare av laga förfall är hindrad att fullgöra sin tjänstgörings-skyldighet, skall han ofördröjligen därom göra anmälan hos tillsyningsläraren, vilken det åligger vidtagna lämpliga åtgärder för undervisningens uppehållande, tills nomadskolinspektören hunnit därom förordna.

2. Önskar lärare ledighet för någon sin enskilda angelägenhet, må nomadskolinspektören kunna bevilja sådan för högst 14 dagar. Åstundas ledighet för längre tid, sökes densamma hos vederbörande domkapitel.

3. Kortare ledighet för utövande av medborgerliga rättigheter och skyldigheter, såsom deltagande i kyrko- och kommunalstämma samt allmänna val, må icke förvägras lärare.

4. Vid förfall eller ledighet för lärare skall nomadskolinspektören förordna vikarie, dock må vid kortare ledighet den förlorade undervisningstiden i stället kunna återläsas efter anvisning av nomadskolinspektören.

§ 28.

1. Då så erfordras, skall tillsyningsläraren sammankalla lärarna vid vederbörande nomadfortsättningsskola till sammanträde för behandling av ärenden, som av nomadskolinspektören till dem överlämnats för yttrande,

samt för samråd beträffande undervisning, ordning och tukt, och skall tillsyningsläraren därvid vara ordförande.

2. Då så finnes nödigt, föres vid dessa sammanträden protokoll.

3. Ej må lärare, som blivit kallad till sammanträde, utan giltigt förfall utebliva därifrån.

§ 29.

Vad i detta reglemente finnes föreskrivet i avseende på lärare skall äga tillämpning även på lärarinna.

§ 30.

Nomadskolinspektören har att om sina med avseende å nomadfortsättningsskolväsendets organisation fattade beslut och träffade anstalter hålla vederbörande domkapitel underrättat.

§ 31.

Från de i detta reglemente jämte tillhörande undervisningsplan givna bestämmelser må, efter medgivande av nomadskolinspektören, smärre avvikelser, vilka föranledas av ändrade förhållanden och äro ägnade att främja fortsättningsskolornas ändamålsenliga utveckling, kunna äga rum, intill dess påkallad ändring av reglementet i vederbörlig ordning vidtages.

Undervisningsplan

för

tvåårig yrkesbestämd fortsättningsskola för gossar i anslutning till renskötsel och lappslöjd vid fortsättningsskolorna för nomadbarn.

Fastställd av skolöverstyrelsen den 8 juni 1944.

Timplan.

	Antal timmar
Arbetskunskap	240
Medborgarkunskap	50
Läsning och skrivning	70
Summa	360

Anm. 1. Tid för gymnastikövningar (omkr. 12 timmar) tages från den åt övriga ämnen anslagna tiden.

Anm. 2. Där så lämpligen kan ske, bör sång förekomma vid fortsättningsskolans arbete, även sång på lapska.

Anm. 3. Fördelningen av undervisningstiden på årskurser bestämmes jämlikt § 5 mom. 1 och § 8 i stadgan angående fortsättningsskolor för nomadbarn.

Kursplan.

A. Arbetskunskap.

Lappslöjd.

1. *Material.* Renhorn och älghorn. Virkessorter. Hur man tar björkvresar. Trädens fällning, transport och försågning; virkets torkning. Råämnets lämplighet för olika ändamål. Utländska virken omnämnas.

2. *Verktyg och maskiner.*

De gamla lapparnas verktyg och deras lapska namn. Varför vi nu få även i lappslöjd använda nyare och moderna verktyg.

Mera noggrann kännedom om de vanliga slöjdverktygens namn, konstruktion och riktiga användning; filning av olika slag; sågar; slipning och inställning av hyvlar; slipning av kniv och huggjärn etc.

Anm. Ordning med verktygen: alla på sin plats, lånas endast efter anhållan och efter tillstånd av läraren.

3. *Praktiskt arbete.*

Tillverkning av enklare möbler, husgeråd, lappsläddar, körredskap och verktyg, praktiskt brukbara i lapparnas hem och arbetsliv, eller eljest föremål av värde och intresse för eleverna. I arbetena böra förekomma övningar i sammansättning såsom limning, fogning, gradning, sinkning, tappning, urholkning och snidning av äkta lapska mönster. I mån av möjlighet må enklare beslag av metall förfärdigas.

Ytbehandling: betsnings, lasering, boning, fernissning, oljning o. d.

Någon del av undervisningen må förläggas till något lappläger i samband med utflykt till sådant läger, så att läraren får tillfälle visa barnen, hur de förfärdigade sakerna väl passa in i lappmiljön. Härvid kan också renlivet studeras och kunskapen om de slöjdade sakernas användning i det praktiska livet fördjupas. — Härom lämnar nomadskolinspektören närmare anvisningar.

4. *Ritning.*

Krokiritning på rutat papper av enklare föremål. Enklare dekorativa lapska mönster, varå de lapska namnen inläras. Studium av gamla lapska mönster.

Anm. Eleverna böra få utföra något eller några föremål efter egen ritning jämte arbetsbeskrivning.

5. *Räkning och bokföring.*

Lösning av praktiska räkneuppgifter med tillämpning på lappslöjd. Enklare bokföring, så mycket som en byordningsman och bykassör bör kunna och i samband därmed det viktigaste om försändelser å järnväg och post samt ifyllande av vanliga blanketter.

6. *Yrkeshygien.*

Försiktighetsmått vid allt arbete; vid slöjd, vid flyttningar och i renhagen; varning för svaga isar och strida älvar och vattenfall. Åtgärder vid olycksfall. Personlig hygien.

Samhörighet i arbetet och arbetsglädje.

B. Medborgarkunskap.

1. *Hemmet och hemorten.*

Historisk inledning: Kvinnans och barnens ställning under olika tider, deras ställning särskilt bland lapparna.

Hur ett gott hem grundas.

De olika familjemedlemmarnas inbördes förhållande; deras uppgifter för hemmets bestånd, förkovran och trevnad. Faror, som hota hemmet. Hemmets högtider.

Hemmets hygien: föda och kläder, renhållning och luftväxling, sjukdomsorsaker och deras bekämpande; den första hjälpen vid olycksfall; rusdryckerna: tobak, kaffe och andra njutningsmedel.

Hemmets ekonomi: viktigare utgiftsposter, köp på kredit och avbetalning, besparingar, försäkring, skuldsättning; rusdrycks- och tobaksförbrukningens inverkan på hemmets ekonomi. Sparsamhetens betydelse, jämväl ur etisk-religiös synpunkt.

Översikt av hemortens arbetsliv. Arbetets sedliga värde; hemarbetets betydelse; arbete och vila. Förhållandet till arbetskamrater. Föreningslivets betydelse och faror.

Hemmets betydelse för de ungas uppfostran och familjen såsom grundval för samhället.

Sameföreningarnas nytta.

2. Kommunen och församlingen.

Historisk inledning.

De gemensamma kommunala intressena: kyrka, skola, fattigvård, hälsovård m. m., behandlade jämväl ur etisk synpunkt. Kommunens självstyrelse: den kommunala rösträtten, kommunalstämma och kommunalfullmäktige (stadsfullmäktige och drätselkammare), kyrkostämman, kyrkoråd, skolråd (folkskolestyrelse) och barnavårdsnämnd. — Förloppet av en stämman. Kyrko- och mantalsskrivning. Den kommunala beskattningen. Landsting: Sjukvård, undervisningsanstalter m. m. Hushållningssällskap.

Lapparnas historia i korthet.

Hur lappbyn uppkommit, lappskatteland; olika lappmarker; lappbyn som grundval för renskötseln; lappbyarnas namn; flyttningar och flyttningssvägar; betesland; ordningsman; byordning, birkarlar och lappfogdar, lappadministration, lapplagar, lapparnas skolväsende, dess historia och utveckling intill våra dagar.

3. Kyrkoväsendet.

Kyrkohistorisk översikt, belyst av personliga livsbilder.

Kyrkostyrelse och kyrklig verksamhet i nutiden: kyrkomötet, stiftsstyrelsen, diakoniverksamheten, missionen.

Lapparnas kyrkohistoria. Gamla kultplatser. Lappkyrkor och kyrkoruiner. De andliga rörelserna.

4. Staten.

Historisk inledning.

Medborgarplikter och medborgarförmåner.

Statsmaktens fördelning. Konungen och statsrådet. Riksdagen: det viktigaste om dess sammansättning och arbetssätt; rösträtt och valbarhet. Det viktigaste om statens inkomster och utgifter. Skatteväsendet och självdeklaration. Försvaret och värnplikten. Den centrala förvaltningen. Länsstyrelse. Landsfiskaler och fjärdingsmän (magistrat och polismyndighet). Rättsskipningen: domare och nämnd (borgmästare och råd).

Några av vår tids viktigaste företeelser på samhällslivets område: arbetarrörelsen, nykterhetsrörelsen, bostadsfrågan, Kooperationen under jämfö-

relse med den enskilda handeln. — Åtgärder från statens sida till förbättrande av de sociala förhållandena, såsom arbetarskyddslagstiftningen, socialförsäkringen. Skolor och anstalter för fortsatt utbildning.

5. *Nykterhetsundervisning, trafikundervisning och luftskyddsundervisning.*

Denna undervisning sker i enlighet med kungl. cirkulären den 24 september 1928 (Sv. förf. samling nr 361), den 27 november 1936 (Sv. förf. saml. nr 583) och den 13 april 1939 (Sv. förf. saml. nr 139).

C. Läsning och skrivning.

1. Läsning av arbeten i bunden och obunden form, huvudsakligen ur den senare svenska litteraturen, samt läsning av skildringar ur naturen och människolivet, företrädesvis från historiens och geografiens områden. Läsning jämväl av litteraturalster med religiöst och sedligt fostrande innehåll, i första hand bibliska och kyrkohistoriska livsbilder.

2. Övningar i muntlig framställning.

3. Enkla uppsatser.

4. Övningar att uppsätta skrivelser, tillhörande det praktiska livet, såsom rekvisitioner, räkningar, kvitton, fullmakter, annonser, ansökningar (avskrift och vidimering), affärsbrev, protokoll.

Anm. En del av litteraturläsningen förlägges, där så ske kan, till hemmet. Vid all skrivning uppmärksammas särskilt rättskrivningen.

5. Läsning av lapsk litteratur och övning i muntlig framställning på lapska.

D. Gymnastik.

Övningar av mera krävande art i fråga om rörelsernas sammansättning och smidighet i utförandet. Tävlingar mellan olika lag i uthållighet och snabbhet.

Övningar i orientering.

Undervisningsplan för **tvåårig yrkesbestämd fortsättningsskola för flickor i anslutning till husligt arbete vid fortsättningsskolorna för nomadbarn.**

Fastställd av skolöverstyrelsen den 8 juni 1944.

Timplan.

	Antal timmar
Arbetskunskap:	
Hushållsgöromål	180
Kvinnlig slöjd	60
Medborgarkunskap	50
Läsning och skrivning	70
Summa	360

Anm. 1. Tid för gymnastikövningar (omkr. 12 timmar) tages från den åt övriga ämnen anslagna tiden.

Anm. 2. Där så lämpligen kan ske, bör sång förekomma vid fortsättningsskolans arbete, även sång på lapska.

Anm. 3. Fördelningen av undervisningstiden på årskurser bestämmes jämlikt § 5 mom. 1 och § 8 i stadgan angående fortsättningsskolor för nomadbarn.

Kursplan.

A. Hushållsgöromål.

1. Praktiskt arbete.

Matlagning, bakning, rengöringssysslor, tvätt; konservering, saftning och syltning, om undervisningen fortgår under härför lämplig årstid. Hänsyn tages vid denna undervisning till lapparnas förhållanden och möjligheter.

2. Födoämneslära.

Ämnesomsättningen i människokroppen och i samband därmed de för människokroppen nödvändiga organiska och oorganiska ämnena; de vanligaste födoämnen ur växt- och djurvärlden, deras ursprung, beredning, näringsvärde och pris; kännetecken på god vara; födoämnenas förskämning och kännetecken därpå; födoämnenas förvaring och konservering; deras an-

vändning och behandling vid matlagning. Kryddor, deras ursprung och användning. Njutningsmedel, deras användning och missbruk. Förfalskning av födoämnen, kryddor och njutningsmedel. Småbarnskost och sjukkost.

3. *Bostaden.*

Kåtans och bostadens praktiska inredning; dess vård och rengöring; möbler och husgerådssaker, deras lämpliga utseende och beskaffenhet.

4. *Hälsolära.*

Personlig hälsovård; späda barns vård; några enkla regler för sjukvård i hemmet; smitta; isolering och desinfektion; den första hjälpen vid olycksfall.

5. *Hemmets ekonomi.*

De viktigaste utgiftsposterna, besparingar, försäkring, kooperation och enskild handel, köp på kredit, köp på avbetalning. Till hushållet hörande beräkningar, såsom inkomstens fördelning på olika utgiftsposter i större och mindre familjer, köp i större poster och köp i små-poster, matordningar till visst pris för vecka och månad. Enklare hushållsbokföring.

6. *Skötseln av renar och husdjur; mjölkhushållning.*

Kvanne och syra samt andra grönsaker och deras betydelse i det lapska hushållet. Renen, kon, geten och deras skötsel.

7. *Samhälleliga och etiska synpunkter i fråga om arbetet.*

Arbetet såsom grundval för samhällets bestånd och utveckling. Samhörighet och ömsesidigt beroende inom arbetslivet. Redbarhet i arbetet. Arbetsglädje.

B. Kvinnlig slöjd.

1. *Materialkännedom.*

Beklädnadsmaterialernas beredning och egenskaper, sentråd, skinn, i vissa fall tenntråd. De vanligaste tygsorterna; hållbarhet och färgäkthet; deras priser, ändamålsenlighet och prydighet m. m.

2. *Verktyg och maskiner.*

Symaskinens användning och skötsel.

3. *Praktiskt arbete.*

Klädsömnad; lagning och ändring av klädesplagg. Fläckuttagning; tvätt. Förfärdigandet av lappskor.

4. *Ritning.*

Frihandsteckning med enklare övningar i färgsammanställning, mönster till klädesplagg samt mönster, särskilt hämtade från lappslöjden i gamla tider.

5. *Om klädedräkten.*

Den lapska dräktens ändamålsenlighet, utseende och vård.

6. *Arbetshygien.*C. *Medborgarkunskap.*1. *Hemmet och hemorten.*

Historisk inledning: Kvinnans och barnens ställning under olika tider, deras ställning bland lapparna.

Hur ett gott hem grundas.

De olika familjemedlemmarnas inbördes förhållande; deras uppgifter för hemmets bestånd, förkovran och trevnad. Faror, som hota hemmet. Hemmets högtider.

Hemmets hygien: Föda och kläder, renhållning och luftväxling, sjukdomsorsaker och deras bekämpande; den första hjälpen vid olycksfall; rusdryckerna; tobak, kaffe och andra njutningsmedel.

Hemmets ekonomi: viktigare utgiftsposter, köp på kredit och avbetalning, besparingar, försäkring, skuldsättning; rusdrycks- och tobaksförbrukningens inverkan på hemmets ekonomi. Sparsamhetens betydelse, jämväl ur etisk-religiös synpunkt.

Översikt av hemortens arbetsliv. Arbetets sedliga värde; hemarbetets betydelse; arbete och vila. Förhållandet till arbetskamrater. Föreningslivets betydelse och faror.

Hemmets betydelse för de ungas uppfostran och familjen såsom grundval för samhället.

2. *Kommunen och församlingen.*

Historisk inledning.

De gemensamma kommunala intressena: kyrka, skola, fattigvård, hälsovård m. m., behandlade jämväl ur etisk synpunkt. Kommunernas självstyrelse: den kommunala rösträtten, kommunalstämma och kommunalfullmäktige (stadsfullmäktige o. drätselkammare), kyrkostämma, kyrkoråd, skolråd (folkskolestyrelse) och barnavårdsnämnd. — Förloppet av en stämma. Kyrko- och mantalsskrivning. Den kommunala beskattningen. Landsting: sjukvård, undervisningsanstalter m. m. Hushållningssällskap.

Hur lappbyn uppkommit, lappskatteland; olika lappmarker; lappbyn som grundval för renskötseln; lappbyarnas namn; flyttningar och flyttningssvägar; betesland; ordningsman; byordning, birkarlar och lappfogdar, lapp-administration, lapplagar, lapparnas skolväsende, dess historia och utveckling intill våra dagar.

3. *Kyrkoväsendet.*

Kyrkohistorisk översikt, belyst av personliga livsbilder. Kyrkostyrelse och kyrklig verksamhet i nutiden: kyrkomötet, stiftsstyrelsen, diakoniverksamheten, missionen.

Lapparnas kyrkohistoria. Gamla kultplatser. Lappkyrkor och kyrkoruiner. De andliga rörelserna.

4. *Staten.*

Historisk inledning.

Medborgarplikter och medborgarförmåner.

Statsmaktens fördelning. Konungen och statsrådet. Riksdagen: det viktigaste om dess sammansättning och arbetssätt; rösträtt och valbarhet. Det viktigaste om statens inkomster och utgifter. Skatteväsendet, självdeklaration. Försvaret och värnplikten. Den centrala förvaltningen. Länsstyrelse. Landsfiskaler och fjärdingsmän (magistrat och polismyndighet). Rättskipningen: domare och nämnd (borgmästare och råd).

Några av vår tids viktigaste företeelser på samhällslivets område: arbetarrörelsen, nykterhetsrörelsen, bostadsfrågan, Kooperationen under jämförelse med den enskilda handeln. — Åtgärder från statens sida till förbättrande av de sociala förhållandena, såsom arbetarskyddslagstiftningen, socialförsäkringen. Skolor och anstalter för fortsatt utbildning.

5. *Nykterhetsundervisning, trafikundervisning och luftskyddsundervisning.*

Denna undervisning sker enligt kungl. cirkulären den 24 september 1928 (Sv. förf. samling nr 351), den 27 november 1936 (Sv. förf. samling nr 583) och den 13 april 1939 (Sv. förf. samling nr 139).

D. Läsning och skrivning.

1. Läsning av arbeten i bunden och obunden form, huvudsakligen ur den senare svenska litteraturen, samt läsning av skildringar ur naturen och människolivet, företrädesvis från historiens och geografiens områden. Läsning jämväl i litteraturalster med religiöst och sedligt fostrande innehåll, i första hand bibliska och kyrkohistoriska livsbilder.

2. Övningar i muntlig framställning.

3. Enklare uppsatser.

4. Övningar att uppsätta skrivelser, tillhörande det praktiska livet, såsom rekvisitioner, räkningar, kvitton, fullmakter, annonser, ansökningar (avskrift och vidimering), affärsbrev, protokoll.

Anm. En del av litteraturläsningen förlägges, där så ske kan, till hemmet. Vid all skrivning uppmärksammas särskilt rättskrivningen.

5. Läsning av lapsk litteratur och övning i muntlig framställning på lapska.

E. Gymnastik.

Övningar av mera krävande art i fråga om rörelsernas sammansättning och smidighet i utförandet. Tävlingar mellan olika lag i uthållighet och snabbhet.

Övning i orientering.

Lapparnas kyrkohistoria. Gamla kyrkobyggnader, kyrklyst och kyrkbyar.
De nordliga församlingarna.

4. Statens

Historisk inledning.

Medborgarskicket och medborgarförhållanden.
Statsmakternas fördelning. Konungen och statsrådet. Riksdagen, det riks-
värdet om dess sammansättning och arbetsätt; öfverstyrt och valstyrelse. Det
viktigaste om statens inkomster och utgifter. Skatteväsendet, styrelseinstitutioner.
Försvaret och väpningsväsendet. Den centrala förvaltningen. Lands-
fiskaler och tilläggsväsendet. Justitsväsendet och polisväsendet. Rättshänsynen.
Domare och nämnd. Borgmästare och råd. Rättshänsynen.
Några av vår tids viktigaste förteckningar på samhällslivets områdesgränser.
Rörelse i rikets förhållanden. Postväsendet. Konstitutionen under järnåldern.
med den enskilda hushållningen. Rättshänsynen. Rättshänsynen.
de sociala förhållandena. Rättshänsynen. Rättshänsynen.
Rättshänsynen. Rättshänsynen. Rättshänsynen.

5. Rättshänsynen. Rättshänsynen och lagsamfundningen.
Den nya undervisningen. Rättshänsynen den 24 september 1829.
(Sv. för. samling nr 351), den 27 november 1829 (Sv. för. samling nr 353)
och den 13 april 1830 (Sv. för. samling nr 139). Rättshänsynen.

D. Läsning och skrivning.

1. Läsning av arbeten i handen och öfverhanden. Rättshänsynen ut den
senaste svenska litteraturen, samt läsning av skrifter ut af naturen och min-
nisköfvet. Förteckningar från historien och geografin. Rättshänsynen.
lämnat i litteraturvetenskap med tillägg och sedigt förteckning innehåll i förteck-
ning. Rättshänsynen.
2. Öfversikt i muntlig framställning.
3. Rättshänsynen. Rättshänsynen. Rättshänsynen.
4. Öfversikt i muntlig framställning. Rättshänsynen. Rättshänsynen.
Rättshänsynen. Rättshänsynen. Rättshänsynen. Rättshänsynen.
och vidmötning. Rättshänsynen. Rättshänsynen. Rättshänsynen.
Ann. En del af litteraturvetenskapen förteckning, det så kan bli. Rättshänsynen.
all skrivning. Rättshänsynen. Rättshänsynen. Rättshänsynen.
5. Läsning av läsa förtäring och öfversikt i muntlig framställning på
läpsta. Rättshänsynen. Rättshänsynen. Rättshänsynen.

E. Gymnastik.

Öfningar av mera kända art i fråga om rörelsernas sammansättning och
smidighet i utförandet. Tävlingar mellan olika lag i utöfning och smidighet.
Öfving i ordning.

